

kenniscentrum
kinder-en
jeugdpsychiatrie

LANDELIJK
KENNISCENTRUM LVB

Youké
sterke jeugd

BUREAU PEERS
strategische zorginnovatie

1 juli
2021

Integrale analyses en de noodzaak om systematisch te kijken

Harrie van Leeuwen
Marca Geeraets

Agenda

1. Het **misverstand** 'integrale' jeugdhulp
2. De **noodzaak** van **systematisch** kijken en **systematisch** analyseren bij complexe problematiek
3. Het **7-factorenmodel** als systematisch hulpmiddel bij complexe problematiek
4. Taal: **niet (ver)oordelende, feitelijke, gedeelde** formulering van de problematiek
5. **Aan de slag**

Het misverstand 'integrale' hulp

- 'Integrale hulp' is een verkeerde vertaling van 'Integrated care'
- Integraal betekent 'allesomvattend'. Echter: alles omvattende hulp is niet altijd de beste hulp. **Advies: focus.**
- Integrale geneeskunde betekent graancirkels en aanroepen geesteswereld
- Dus in plaats van integrale hulp: **geïntegreerde hulp**. D.w.z. prioriteer en bied het op elkaar afgestemd aan, in de goede volgorde.
- Nodig: een **integrale analyse**: wat zijn de **hoofd- en bijzaken**, wat is de **samenhang** en de **wisselwerking tussen de verschillende factoren**.
- Maak een onderscheid tussen '*nice to know*' en '*need to know*'

Recent promotieonderzoek (Nooteboom, 2021):
samenwerking. Een belangrijk aandachtspunt uit dit onderzoek is dat volgens ouders integraal werken niet betekent dat alle hulpvragen tegelijkertijd opgepakt moeten worden, aangezien dit kan leiden tot overbelasting van gezinnen. Daarnaast, hoewel ouders actieve

Agenda

1. Het **misverstand** 'integrale' jeugdhulp
2. De **noodzaak** van **systematisch** kijken en **systematisch** analyseren bij complexe problematiek
3. Het **7-factorenmodel** als systematisch hulpmiddel bij complexe problematiek
4. Taal: **niet (ver)oordelende, feitelijke, gedeelde** formulering van de problematiek
5. **Aan de slag**

Maja

de eerste indruk/
klinische blik

Hoe oud? Schooltype?
Sociale positie? Hoe
benader je haar?

De noodzaak van systematisch kijken en analyseren

Valkuilen tijdens de vraagverheldering

- **Eenzijdige focus:** te weinig oog voor het kind (Rijbroek e.a., 2020), te weinig oog voor de context
*'Context zonder kind is niet relevant
Kind zonder context bestaat niet'*
- **Bevestigingsbias:** Tijdens de klachteninventarisatie zoeken naar informatie die de automatisch gevormde hypothesen op grond van intuïtie en ervaring bevestigen. Van onbevooroordeeld luisteren is dan geen sprake.
- **Overschaduwden:** Bepaalde klachten worden niet opgemerkt omdat ze als vanzelfsprekend worden gezien, passend bij een verstandelijke beperking.
- **Beschikbaarheidsbias:** Beslissen op grond van wat snel in het geheugen beschikbaar is omdat er veel ervaring mee is; bijvoorbeeld vooral kenmerken van een verstandelijke beperking zien, maar de symptomen van ASS missen. Of vooral trauma herkennen.

Uit: Vakbekwaam redeneren. Schot in het duister. *Kind en Adolescent Praktijk*, 20(2)

De noodzaak van systematisch kijken en analyseren

De noodzaak van een verklaringsmodel tbv systematisch kijken en analyseren

Samen werken aan feitenonderzoek

Rijbroek, Kooymans, Bartelink & Kooijman (2020):

Onderzoek laat zien dat de **kwaliteit** van het **besluitvormingsproces** verbetert als professionals volgens een **gestructureerde wijze beslissingen** nemen:

- ze beoordelen de situatie **meer** vanuit het **kindperspectief**;
- maken een **betere beoordeling** in complexe gezinssituaties
- **plannen interventies beter** (Léveillé & Chamberland, 2010) en
- lijken **minder** geneigd om op hun **vooronderstellingen** af te gaan (Bolton & Lennings, 2010; Hodgkinson et al, 1999).

De noodzaak van een verklaringsmodel tbv systematisch kijken en analyseren

Twee opties mbt verklaringsmodellen

1. bepaald door de **theoretische stroming** van betreffende **beroepskracht** (psycho-analyse, systeemtheorie, cognitieve gedragstherapie, oplossingsgerichte benadering etc).

Gaan systeemtherapeuten werken met een cgt verklaringsmodel?

2. **transtheoretische evidence informed benadering**

Een transtheoretisch verklaringsmodel heeft de voorkeur bij complexe problematiek waarbij veelal **multidisciplinair** wordt gewerkt

(Dudley et al., 2011); (Christon et al., 2015)

Disorder specific and trans-diagnostic case conceptualisation

Robert Dudley ^{a,*}, Willem Kuyken ^b, Christine A. Padesky ^c

^a Institute of Neuroscience, Newcastle University, UK

^b Mood Disorders Centre, University of Exeter, UK

^c Center for Cognitive Therapy, Huntington Beach, CA, USA

Analyse kader: mbv het 7- factorenmodel

1. vraagverheldering:
- klachteninventarisatie
- probleemanalyse

2. probleem- en
beïnvloedende krachten
analyse / verklarende
analyse mbv 7 factoren

Kenmerken verklarende analyse mbv 7 factorenmodel

- kindfactoren
- omgevings/contextfactoren (3 milieus: leefsituatie, school/werk, sociale contacten)
- de wederzijdse interactie
- sterke – minder sterke kanten
- functioneren in het dagelijks leven als vertrekpunt
- dynamisch: krachten als vectoren

Probleem- en
beïnvloedende
krachten analyse /

verklarende analyse

samenhangend
beeld

Samenhangend beeld/ casusconceptualisatie: de aard, omvang en ernst van de problemen wordt **in samenhang gebracht** met de

- ongunstige én
- gunstige kind-, gezins- en omgevingsinvloeden die een bijdrage leveren aan **waarom** de problemen zijn **ontstaan** en **voortduren**

Creëert **opties voor plan van aanpak**

Hoezo zeven???

Zeven Factoren

7 factorenmodel

Zeven Factoren

<https://youtu.be/T2SeSWKY6Ak>

Hoezo zeven???

De noodzaak van systematisch kijken en analyseren

Reductie van de invloed van omgevingsstressoren

Verwachtingsmanagement

Geïntegreerd plan van aanpak

Mobiliseren informele steun
formele steun, wederkerigheid stimuleren

Symptoomreductie

Empowerment en versterken van selfefficacy

Ontwikkeling stimuleren, vaardigheidstraining

- Doen verschillende interventies niet teveel beroep op zelfde bronnen? Bijvoorbeeld tijd (alles op de woensdagmiddag); energie (tegelijk stoppen met roken en afvallen); het steunsysteem (vervoer, oppassen, gesprekspartner);
- Zitten interventies elkaar in de weg?
- Ordening in tijd (is het resultaat van het een voorwaarde voor het succes van het ander)
- Wat is het meest urgente, risicovolle probleem?
- Delen teamleden elkaars analyse?
- Wordt het een in het ander ingebouwd?
- Etc...

Verminderen of compenseren van kwetsbaarheid

Agenda

1. Het **misverstand** 'integrale' jeugdhulp
2. De **noodzaak** van **systematisch** kijken en **systematisch** analyseren bij complexe problematiek
3. Het **7-factorenmodel** als systematisch hulpmiddel bij complexe problematiek
4. Taal: **niet (ver)oordelende, feitelijke, gedeelde** formulering van de problematiek
5. **Aan de slag**

KWALITET
ONDERZOEK &
RAPPORTAGE

niet (ver)oordelende,
feitelijke, gedeelde
formulering van de
problematiek

KWALITET
ONDERZOEK &
RAPPORTAGE

- Is de **basis** voor het **samenhangend beeld/ verklarende analyse**
- Formuleringen als '**kind dat niet begrepen wil worden**', '**toxische omgeving**' zijn onzinnig.

Alternatief: het **formuleren** op **vaardigheidsniveau**.

- Dit helpt bij het helder rapporteren: nml hoe concreter, hoe beter
- Reikt handelingsopties aan

Voorbeeld:

- **Zelfbepalend**: *mogelijk moeite* om **zich aan te passen aan ideeën/wensen van anderen, om opdrachten op te volgen, om dingen te doen op de manier van de leerkracht/ andere kinderen, om het te doen op een manier die niet zelf is bedacht, om flexibel te reageren**
- Welke **steun** hierbij helpend is, is makkelijker te bedenken als je weet om welke vaardigheden het gaat

Opdracht:

vervang deze labels door vaardigheden waar betrokkenen mogelijk moeite mee hebben

KWALITET
ONDERZOEK &
RAPPORTAGE

- **Voelt zich onveilig:** *mogelijk moeite om*
- **Hechtingsproblemen:** *mogelijk moeite om*
- **Grenzeloos:** *mogelijk moeite om*
- **Deze moeder is onmachtig:** *mogelijk moeite om*

Suggesties:
vaardigheden waar
betrokkenen
mogelijk moeite
mee hebben

KWALITET
ONDERZOEK &
RAPPORTAGE

- **Voelt zich onveilig:** *mogelijk moeite om de dagstructuur/de activiteiten die volgen te overzien; de reacties van anderen te kunnen voorspellen en te weten hoe er op te reageren; iets nieuws uit te proberen; een voorstel te doen; om hulp te vragen.*
- **Hechtingsproblemen:** *mogelijk moeite om (veilige basis: exploratie) nieuwe dingen uit te proberen, zelfstandig dingen te doen, initiatief te nemen. (veilige haven: steun) hulp te vragen (op een leeftijdspassende manier), hulp te benutten, om steun en troost te zoeken bij angst, vermoeidheid, ongemak, ongenoegen of stress.*
- **Grenzeloos:** *mogelijk moeite om onderscheid te maken tussen bekenden en vreemden mbt welke aanrakingen gepast zijn, welke fysieke nabijheid gepast is*
- **Deze moeder is onmachtig:** *mogelijk moeite om aan te sluiten bij de ontwikkelingsleeftijd, af te stemmen op de eigen aard en mogelijkheden; interesse te tonen; emotieregulatie te ondersteunen*

Vraag:

Op welke manier zou het formuleren in vaardigheden meer-waarde kunnen hebben?

Terugkoppeling

het is zonder oordeel

Ouders en kinderen begrijpen meer wat er is

concreet maken van vaardigheden helpt om samen te weten waar je het over hebt, in de integrale zorg

ouders herkennen zich beter in de beschrijving

Sneller in duidelijkere doelen

• geeft aanknopingspunten voor doelen

Het vermenselijkt Kinderen en ouders kunnen het beter herkennen en begrijpen

Makkelijker zien of je iets bereikt hebt

Anja Holwerd...

Herkenbaar voor gezinnen

wat heeft het gezin nodig?

er is hoop, want het is te leren

geeft meer eenduidigheid

Het voordeel is dat het concreter is

het is duidelijk we weten dan waar we over praten

Het wordt concreter.

concreet

geeft gemeenschappelijke taal

Leije de Vries...

Minder vooroordelen

daardoor beter te begrijpen

versterken executieve functies

meetbaar

Het dwingt je om in gewone taal te blijven praten die het kind begrijpt

het dwingt jezelf om beter na te denken wat nu werkelijk het probleem is

verheldering voor collega's

het is heel snel te abstract, helpt concreet te maken waar je naartoe werkt

Vragen?

Opmerkingen?

www.bureaupeers.nl

harrievanleeuwen@bureaupeers.nl

marcageeraets@bureaupeers.nl

Vakbekwaam redeneren in de jeugdhulp

Artikelen

- Van Leeuwen, Harrie (2018). Integrale jeugdhulp biedt 'alles ineen'. Maar wat dan precies? [Kind en Adolescent Praktijk](#) 17(1), 36-38 en in *Jeugdbeleid* 12(4), 207-211
- Van Leeuwen, Harrie M.P. & Geeraets, Marca H.W. (2019). Klinisch redeneren in de geïntegreerde jeugdhulp met behulp van het zevenfactorenmodel. [Tijdschrift voor Orthopedagogiek, Kinderpsychiatrie en klinische kinderpsychologie \(TOKK\)](#), 44 (1) 21-33, vanaf pagina 26 casus van een thuiszitter
- https://www.boompsychologie.nl/product/100-10265_Vakbekwaam-redeneren-in-de-jeugdhulp#omschrijving